

Cochlearia pyrenaica DC. in Nederland aangetroffen

door

S. J. VAN OOSTSTROOM
(Rijksherbarium, Leiden)

Op 1 augustus 1967 meldde de heer M.O. Boerman (Amsterdam) mij, dat hij bij botanische inventarisatie-werkzaamheden in Zuid-Limburg bij de Geul in de omgeving van Epen en eveneens bij de Lontzenerbach ten Z.O. van Moresnet in België een *Cochlearia*-soort had aangetroffen. Hij meende eerst met *C. anglica*, later met *C. officinalis* te doen te hebben. Daar tot nu toe in Zuid-Limburg nooit een *Cochlearia* werd gevonden, vroeg ik hem of er materiaal van de langs de Geul gevonden plant was verzameld en waar deze precies was aangetroffen. Helaas was er niets van de plant bewaard, maar de heer Boerman beloofde mij het volgend jaar, dus in 1968, weer naar de soort uit te zien. En inderdaad, op 12 augustus van dat jaar stuurde hij mij een *Cochlearia*-takje, dat volgens hem „in ieder geval op Nederlandse bodem” was verzameld. Wel is waar slechts een fragment van de plant, maar genoeg om daarin *Cochlearia pyrenaica* DC. te herkennen, een soort die door LAWALRÉE (1955, p. 274) voor België wordt opgegeven van de oever van de Geul bij Moresnet en van de hierboven reeds genoemde Lontzenerbach.

Daar het seizoen te ver was gevorderd — *C. pyrenaica* begint al in mei te bloeien — besloten wij in het voorjaar van 1969 te proberen zelf de soort bij Epen terug te vinden. De heer Boerman zond mij intussen ook nog een schetskaartje, waarop hij de vindplaats had aangegeven. Deze lag aan de westzijde van de Geul bezuiden

Epen, iets zuidelijk van het Staatsnatuurreserveaat, aan een beekje dat daar in de Geul uitmondt.

Op 21 mei trokken wij, de Jongh, Kern, de Wilde en ik zelf naar Epen in de hoop de soort aan te treffen; de situatie-schets die Boerman maakte klopte precies, maar hoe lang wij ook zochten — wij besteedden er de gehele middag aan — de soort werd op de aangegeven plek en ook in wijde omgeving daarvan niet teruggevonden. Wij moeten dus wel aannemen dat wij slechts met een zeer ephemere verschijning van deze *Cochlearia* hier te lande te doen hebben gehad.

De volgende dag, 22 mei, bezochten wij nog de Lontzenerbach. Eerst op de plaats waar deze uit het bos treedt alvorens in de Geul te stromen. Dit was nl. ook een plek, waar volgens Boerman de soort zou zijn gevonden. Ook daar echter hadden wij geen succes. Maar toen wij het bospad aan de oostzijde van de beek in zuidelijke richting volgden en bijna de moed opgaven, stuitten wij plotseling op een exemplaar, weldra gevolgd door meerdere en ten slotte door grote groepen bloeiende planten!

Cochlearia pyrenaica lijkt veel op *C. officinalis* L. en wordt dan ook wel als een ondersoort of variëteit van laatstgenoemde opgevat. Lawalrée geeft in zijn determinatie-tabel de volgende verschillen op:

1. Vruchtsteeltjes met de as van de bloeiwijze een hoek van 60°—90° makend; hauwtjes met afgeronde tot stompe voet. Zaden ca. 1,5 mm lang. . . . . *C. officinalis*
- 1'. Vruchtsteeltjes met de as van de bloeiwijze een hoek van 45°—60° makend; hauwtjes met versmalde voet. Zaden ca. 2 mm lang. . . . . *C. pyrenaica*

In tegenstelling tot onze drie andere *Cochlearia*-soorten, die vrijwel uitsluitend in het kustgebied voorkomen, is *C. pyrenaica* in het geheel niet aan de kust gebonden. Het areaal ervan loopt van de Pyreneeën, door Midden-Frankrijk en België en zet zich oostelijk voort door Duitsland en Zwitserland tot in Oostenrijk.

Literatuur

LAWALRÉE, A., 1955. Cruciferae, in W. Robyns, Flore Générale de Belgique, Spermatophytes 2 (1), p. 160—404.

Summary

Cochlearia pyrenaica DC., known in Belgium from a few localities near the southern border of the Netherlands province of Limburg, was found near Epen (prov. Limburg, Netherlands) in 1967 and 1968 in the neighbourhood of the river Geul, but most probably has disappeared since.